

B. J.

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3-3

Nr.

Wilno, dnia 8 września 1931 r.

508.

T r e ś ć n u m e r u :

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

Dział. Str.

K r o n i k a .

1. Bierny bilans handlowy.-	II.	1.
2. Eksport produktów rolnych z Litwy w zestawieniu z eksportem państw nadbałtyckich.-	"	"
3. Podpisanie przez Litwę konwencji z Międzynarodowym Bankiem Rolnym.-	"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

4. Dokoła kongresu "tautininków" w Olicie.-	III.	"
5. Zbieg Polski na Litwie.-	"	"
6. Sprawa o szpiegostwo na rzecz Polski.	"	2.
7. Liczba nowowstępujących na uniwersytet litewski.-	"	"
8. Zmiany personalne w dyplomacji litewskiej.-	"	"
9. Nowy dyrektor Banku Litewskiego.-	"	"
10. Nowa ustawa o wyborach prezydenta republiki.-	"	"
11. Nowy artykuł Herbaczewskiego.-	"	"
12. Książka o stosunkach więziennych na Litwie.-	"	"
13. Voldemaras w nowem miejscu zesłania.-	"	"

IV-V. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOSCI NARODOWYCH.

K r o n i k a .

14. Maturzyści gimnazjum polskiego w Kownie.-	IV-V.	3.
15. Wyjazd partji Żydów z Litwy do Bir-Bidżanu.-	"	"

IX. Z PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

K r o n i k a .

16. "Vilniaus Rytojus" w sprawie zamknięcia szkół polskich na Litwie.-	IX.	"
17. "Vilniaus Rytojus" w sprawie artystów teatrów wileńskich.-	"	"

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

K r o n i k a .

B i e r n y b i l a n s h a n d l o w y . Jak podaje "Lietuvos Keleivis" /Nr.201/, litewski bilans handlowy w lipcu r.b. był bierny. Importowano w tym czasie na sumę 27,3 milj.lt, zaś eksportowano na sumę 26,2 milj.lt.

E k s p o r t p r o d u k t ó w r o l n y c h z L i t w y w z e s t a w i e n i u z e k s p o r t e m p a Ń s t w n a d b a ł t y c k i c h . Jak podaje "Lietuvos Keleivis" /Nr.201/, eksport produktów rolnych z Litwy w zestawieniu z eksportem innych państw nadbałtyckich przedstawia się zupełnie pomyślnie. Pod tym względem wyprzedza nawet Litwa swych sąsiadów północnych. Dotyczy to przede wszystkim eksportu masła, który rozwija się w szybkim tempie. Tak np. w 1925 r. eksportowano zaledwie około 1 milj.kg. W 1928 r. już 2,6 milj.kg, a w 1930 - 7,5 milj.kg. Podobnie przedstawia się sprawa z eksportem lnu oraz bydła.

Poniższa tabelka ilustruje eksport produktów rolnych z Litwy w porównaniu z eksportem łotewskim:

Rok	Eksport z Litwy milj.lt.	Eksport z Łotwy w milj. lt.	Różnica w milj.lt.
1925	146,2	175,8	-29,6
1926	168,8	189,6	-20,8
1927	164,0	166,6	- 2,6
1928	141,1	179,6	-38,5
1929	193,9	149,6	+44,3
1930	252,7	156,2	+76,5

Z powyższej tabelki wynika, że już w 1929 r. eksport litewski produktów rolnych przewyższył odpólny eksport łotewski na sumę 44,3 milj.lt. a zaś w 1930 r. na sumę - 76,5 milj.lt.

P o d p i s a n i e p r z e z L i t w e k o n w e n c j i z M i ę d z y n a r o d o w y m B a n k i e m R o l n y m . Jak podaje "Lietuvos Keleivis" /Nr.203/, Litwa podpisała konwencję z Międzynarodowym Bankiem Rolnym i stała się członkiem tego banku.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

D o k o ł a k o n g r e s u " t a u t i n i n k ó w " w O l i c i e . Jak podaje "Memelländische Rundschau" /Nr.203/, odbył się w Olicie dn.29 sierpnia trzeci kongres "tautininków" z udziałem 15 tys. osób. Obecny na kongresie prezydent Smetona wygłosił przemówienie poruszając między innymi sprawy polityczne. Prezydent podkreślił, że odzyskanie Wileńszczyzny, które stanowi najwyższe zadanie Litwy może być osiągnięte jedynie drogą jak najdalej posuniętej jedności wewnętrznej. Gdyby w łonie narodu litewskiego rozwinęła się myśl patriotyczna odnośnie wielkich zagadnień podobnie jak w Anglii, przewrót z 1926 r. nie byłby potrzebny.

Kongres przyjął charakter masowej manifestacji w sprawie wyzwolenia Wilna. Problem wileński dominował we wszystkich przemówieniach. Między innymi przedstawiciel związku ochotników oświadczył, że ochotnicy Litwy czekają jedynie na rozkaz swego wodza Smetony, ażeby położyć chociażby swe życie dla sprawy odzyskania uciemiężonych przez Polskę obszarów.

Z b i e g z P o l s k i n a L i t w i e . Jak podają "Lietuvos Žinios" /Nr.199/, w dn.30 sierpnia zatrzymają straż litewska w rejonie Olity żołnierza polskiego z 81 p.p. Dominika Karlona, pochodzącego ze wsi Szklery gminy Marcinkance. Zbieg oświadczył, że nie chce służyć w wojsku polskim i że szedł do swego brata zatrudnionego w Kownie.

Sprawa o szpiegostwo na rzecz Polski Jak podają "Lietuvos Zinios" /Nr. 199/, przed sądem wojskowym w Kownie odbyła się rozprawa przeciwko niejakiemu Danilewiczowi, oskarżonej o szpiegostwo na rzecz Polski. Wyniki rozprawy nie są jeszcze wiadome.

Liczba nowo wstępujących na uniwersytet litewski. Jak podaje "Lietuvos Keleivis" /Nr. 205/, w bieżącym roku szkolnym złożono 640 podań o przyjęcie na uniwersytet litewski. Do Szkoły Wojskowej złożono 120 podań o przyjęcie, z czego uwzględniono zaledwie 74 podań. Wstępujący do Szkoły Wojskowej winni się wykazać świadectwem dojrzałości.

Zmiany personalne w dyplomacji litewskiej. Jak podaje "Lietuvos Keleivis" /Nr. 203/, dotychczasowy konsul litewski w Królewcu Budrys mianowany został konsulem litewskim w Nowym Yorku.

Nowy dyrektor Banku Litewskiego. Jak podaje "Siedzielnia" /Nr. 248/, b. burmistrz kowieński Jan Milejszys mianowany został dyrektorem Banku Litewskiego.

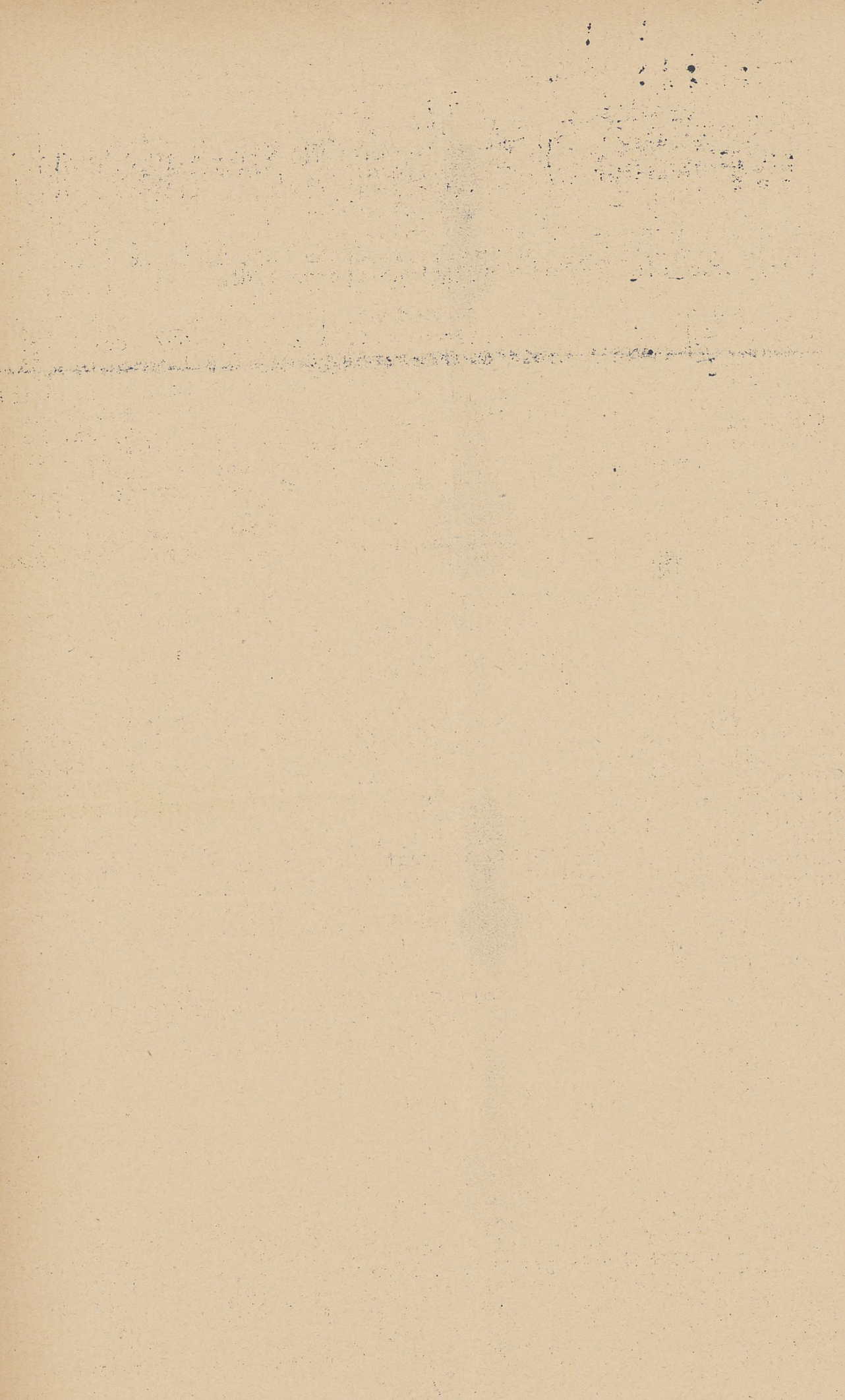
Nowa ustawa o wyborach prezydenta republiki. Jak podaje "Siedzielnia" Nr. /248/, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych opracowuje ustawę o wyborach prezydenta republiki. Przypuszczać należy, że wybory odbędą się jeszcze w r.b.

Nowy artykuł Herbaczewskiego. Prof. Herbaczewski zamieścił w "Lietuvos Aidas" Nr. 191 nowy artykuł na temat mistyczne p.t. "Mistyczne znaki zapytania". Między innymi zadaje sobie Herbaczewski następujące pytania: Dlaczego Litwini będąc w życiu prywatnym ludźmi zupełnie znośnymi są w życiu publicznym i politycznym są częstokroć wilkami. Jakaś ich zmusza Litwinów do robienia tego, czego nie chcą? Litwini lubią spokój, a czynią niepokój. Kochają ojczyznę, a częstokroć ją krzywdzą. Dlaczego nie chcą żyć Litwini bez marek i bez szarżowania? Dlaczego życie litewskie stało się okrutną komedią? Dlaczego dla Litwinów problem twórczości artystycznej jest problemem bluffu i kłamstwa? Kogo Litwini zdecydowali się oszukać? Czy nie czas wygłosić viribus unitis słowo Istotnej Prawdy narodu litewskiego? Czy nie wstyd Litwinom chodzić ze znakiem zapytania na czole: "Com ja za jeden"? Czy nie czas otwarcie się wypowiedzieć? Opierając życie kulturalne i polityczne na bluffie będą Litwini jako owe 78 kart Kabały, z których cyganek wroży przyszłość szulerom światowym. Naród, którego życie reguluje hasło "bellum omnium contra omnes" niema żadnej przyszłości. Dlaczego na Litwie aktualny jest wspólny front leicy i wspólny front złoczyńców? Dlaczego zaś nieaktualny wspólny front prawicy i wspólny front ludzi dobrych. Na Litwie katolik jest najzawziętym wrogiem narodowca. Czyż trzeba trudu, ażeby utworzyć wspólny front narodowców i katolików? Kto kocha Litwę ten potrafi wyrzucić się swego ja.

Książka o stosunkach więziennych na Litwie. Jak podaje "Jaunakas Zinas" /Nr. 197/, ukazała się ostatnio na Litwie książka p.t. "Skuci katrovie" J. Marcinkiewicza, malująca z całym realizmem stosunki więzienne na Litwie. J. Marcinkiewicz skazany był w swoim czasie za "szpiegostwo" na rzecz Polski i odsiedział 10 lat więzienia. Książka Marcinkiewicza wywołała na Litwie wielką sensację. Literackie sfery litewskie nazwały autora Remarque'iem więzień litewskich. Znaczący należy, że cenzura mocha książkę okroiła, zaś administracja ciężkiego więzienia w Kownie ma zamiar pociągnąć autora do odpowiedzialności sądowej.

Voldemaras w nowym miejscu zesłania. Korespondent "Jaunakas Zinas" /199/ podaje garść szczegółów z pobytu Voldemarasa w nowym miejscu zesłania - Jeziorosach.

Jeziorosy jest to jedno z najbardziej na północ położonych miasteczek litewskich. Voldemaras zajmuje u swojego krowego

niewielki pokój. Na całe umeblowanie składają się stolik, parę krzeseł i kanapka. Voldemaras twierdzi, że przedewszystkiem chce odpocząć i poprawić stanswego zdrowia po Płotelach, gdzie nabawił się nawet reumatyzmu. Voldemaras wciąż się przechadza po miasteczku i chętnie jeździ czółnem po jeziorze. Żadnej widocznej ochrony nad Voldemaraszem niema, tem niemniej jest on pilnie strzeżony. Voldemaras opowiada, że podczas swego pobytu w Kownie otrzymał zaproszenie do Ameryki. Zaproszenie to wytosowali doń Litwini amerykańscy i sami Amerykanie.

Na zapytanie korespondenta "Jaunakas Zinas" dlaczego w takim razie nie wyjechał Voldemaras w swoim czasie do Ameryki, odpowiedział Voldemaras co następuje: "Chcę jeszcze pewien czas pozostać na Litwie. Zapewne żdziwi Pana to, co powiem, a mianowicie, że jeszcze i dzisiaj jestem Litwie potrzebny. Pewien dygnitarz zagraniczny potrzebę tak sformułował: ani Warszawa, ani Paryż, ani Moskwa czy Berlin nie ośmiela się podnieść na Litwę ręki dopóki jest tam Voldemaras". Przy wymawianiu tych słów Voldemaras się ożywia.

Odnosi się wrażenie, jak twierdzi korespondent "Jaunakas Zinas", że zesłanie Voldemarasa nie skończy się zwyczajnie. Bądź zasiądzie on znowu na ławie oskarżonych, bądź też wyprowadzą go z miejsca zesłania jakieś nadzwyczajne zdarzenia, których Voldemaras sam oczekuje i w które wierzy.

IV-V. SPRAWY POLSKIE I INNYCH NIEJŚZOSCI NARODOWYCH.

K r o n i k a .

Maturzyści gimnazjum polskiego w Kownie. Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr. 198/, w r. b. gimnazjum polskie w Kownie ukończyło ogółem 28 osób. Świadectwo dojrzałości otrzymali: Abramowiczówna Helena, Banienczówna Janina, Bohuszewiczówna Bronisława, Bohuszewiczówna Alina- Głinska Irena, Horbaczevska Halina, Konopacka Marja, Łukowska Henryka, Mirowska Krystyna, Szatyńska Helena, Załużska Romualda, Zaleszówna Stefanja, Villamowiczówna Władysława, Borysowicz Zygmunt, Brzoźowski Jerzy, Budej Jan, Charmański Zbigniew, Gizyński Tomasz, Gołombowski Stefan, Joczyn Anatol, Kiełpsz Edward, Kowalewski Tadeusz, Munzel Wacław, Rymowicz Olgierd, Sagatowski Czesław, Sokkohub Edmund, Szokkowski Wacław i Wojtkiewicz Benjamin.

Wyjazd partji Żydów z Litwy do Bir-Bidżanu. Jak podają "Lietuvos Zinios" /Nr. 199/, w dniu 2 września udała się z Kowna do Bir-Bidżanu następną partja Żydów złożona z 76 osób. Będąc się oni na Kaukazie trudnili rzemiosłami i uprawą roli.

IX. Z PRASY LITWAŃSKIEJ W WILNIE.

K r o n i k a .

"Vilniaus Rytojus" w sprawie zamknięcia 24 szkół polskich na Litwie. "Vilniaus Rytojus" /Nr. 71/, wypowiada się w sprawie podanej niedawno przez "Dziennik Wileński" wiadomości - niepotwierdzonej zresztą przez inne źródła - o zamknięciu przez rząd litewski 24 szkół polskich. Zdaniem "Vilniaus Rytojus" "Dziennik Wileński", który niedawno pisał, że na Litwie istnieje zaledwie 12 czy 14 szkół polskich, a obecnie donosi, że zamknięto aż 24 szkoły, stosuje dziwaczną proporcję, a właściwie mówiąc trudni się patryjotycznym handlem martwymi duszami".

"Vilniaus Rytojus" w sprawie aktorów teatrów wileńskich. "Vilniaus Rytojus" /Nr. 71/, omawiając udzielony przez nowego dyrektora teatrów polskich w Wilnie p. Szpakiewicza wywiad prasowy, dochodzi do wniosku, że w ogłoszonej liście artystów figurują głównie aktorzy z Katowic, Poznania, Lwowa. Natomiast tutejsi zażądać się muszą role statystów.

